

Проте іноземці, а це переважно громадяни Російської Федерації, Білорусії, Молдови та інших держав - які є учасники дорожнього руху, на жаль, не завжди дотримуються встановлених законодавством України правил, норм і стандартів, що нерідко призводить до тяжких матеріальних та людських втрат.

Якщо протягом 2006 року іноземцями на території Запорізької області, в ході порушення правил, норм і стандартів, які стосуються безпеки дорожнього руху, вчинена 21 ДТП в якій загинув 1 громадянин, а поранено 44, то вже протягом 2007 року іноземцями на території області вчинено 35 ДТП, в яких загинуло 13 та поранено 51 особу. Більше всього ДТП як у 2006 так і в 2007 році склено за участю громадян Росії - 14 та 23 відповідно.

Громадяни Білорусії у 2006 році вчинили 1 ДТП, в якій поранено 3 особи, громадяни

Молдови вчинили 3 ДТП, в ході яких загинула 1 особа та травмовано 3, громадянами Республіки Грузії вчинено 2 ДТП, під час якого, відповідно 2 громадянина, отримали поранення.

В 2007 році громадяни Білорусії вчинили вже 2 ДТП. В яких загинуло 4 та травмовано теж 4 особи, громадяни Молдови вчинили 3 ДТП, в ході яких поранено 6 осіб, а також 2 громадянина Республіки Болгарії вчинили ДТП, в ході якого вони отримали поранення.

Громадяни інших країн світу, за вказаний період, на території Запорізької області не вчиняли ДТП.

З метою запобігання порушень правил, норм і стандартів, які стосуються безпеки дорожнього руху ДТП, вчиненим іноземцями, на нашій погляд необхідно посилити їх відповідальність та активніше запроваджувати механізм невідворотності покарання за порушення правил дорожнього руху.

Дьоменко С. В.

кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального права та правосуддя юридичного факультету Запорізького національного університету

Сазонова С. В.

студентка 3 курсу юридичного факультету Запорізького національного університету

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА НАРУГУ НАД МОГИЛОЮ: ПОНЯТТЯ, ДОСВІД ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ

Необхідність захисту місць поховання від наруги і розкрадання давно відома людству. Незважаючи на те, що для багатьох людей ці місця є священними і недоторканими, ще знаходяться й такі, що нехтують моральними принципами з

хуліганських, корисливих та інших мотивів. Тому законодавець вже заходів щодо охорони місць поховання, зокрема шляхом встановлення кримінальної відповідальності за такі діяння у ст. 297 КК України.

Як вірно зазначив В. О. Навроцький, цей злочин заподіює моральну шкоду насамперед рідним і близьким померлих, порушує громадський спокій, може викликати міжетнічні та міжконфесійні конфлікти, негативно впливає на виховання підлітків. Ставлення до померлих чи не найбільш яскраво показує різницю між цивілізацією і дикунством, в ньому відображається і ставлення особи до інших соціальних цінностей [1, с. 823].

Існуючі на даний момент недоліки уст. 297 КК негативно впливають на практику її застосування. Серед думок науковців також існують суперечності щодо визначення елементів об'єктивної сторони складу цього злочину. Тому деякі вчені пропонують внесення змін як до статті 297 КК України, так і до інших законодавчих актів що регулюють дану сферу суспільних відносин. Все це формує актуальність подальших розвідок у зазначеному напрямі.

Таким чином, метою статті є надання кримінально-правового аналізу складу злочину наруга над могилою, передбаченого статтею 297 КК України, а також дослідження досвіду зарубіжних країн у сфері кримінальної відповідальності за наругу над місцями поховання.

Розробкою окремих питань кримінально-правової охорони місць поховання займалися такі вчені як А. С. Абдуллаєв, В. В. Голіна, Н. О. Горб, С. Ф. Денисов, В. Т. Дзюба, А. Ф. Зелінський, М. Й. Коржанський, В. М. Кудрявцев, В. А. Ломако, П. С. Матишевський, П. П. Михайленко, В. О. Навроцький, П. П. Сердюк, М. І. Хавронюк, С. С. Яценко та інші вітчизняні та зарубіжні науковці.

Об'єктивна сторона даного злочину може бути виражена у таких діях як: 1) наруга над могилою, іншим місцем поховання, трупом, урною з прахом покійного; 2) викрадення предметів, що знаходяться в місці поховання або на трупі.

Розглянемо деякі наукові позиції, щодо визначення "наруги".

Так, М. Й. Коржанський визначав наругу над могилою як посягання на громадську моральність, а також на честь та гідність пам'яті померлих [3, с. 447].

На думку ж В. О. Навроцького, наругою є "образливе ставлення, грубе знуцання, демонстрація зневаги до місця поховання чи праху покійного". Він підкреслює, що наруга включає в себе об'єктивний і суб'єктивний аспекти: об'єктивний - вчинення щодо праху чи місця поховання певних діянь; суб'єктивний - прагнення зневажити пам'ять про померлого, продемонструвати своє негативне ставлення до суспільних принципів, які панують у цій сфері [1, с. 824].

В. А. Ломако розкриває зміст поняття "наруга" наступним чином: наруга - це вияв неповаги до пам'яті і праху покійного, яка може бути виявлена шляхом осквернення могили, її розкопування, пошкодження або руйнування надмогильних споруд, плуму над трупом тощо [3, с. 810].

Визначаючи це поняття С. С. Яценко зазначив, що наруга над могилою, іншим місцем поховання або урною з прахом покійного полягає у їх оскверненні шляхом вчинення дій, несумісних з призначенням цих предметів. А щодо наруги над трупом, то вона полягає у вчиненні аморальних, образливих дій із тілом людини після її смерті і до поховання. Не є наругою над трупом його екзумація, що здійснюється у встановленому законодавством порядку [4, с. 776].

Таку ж думку має і Н. О. Горб. У своєму дослідженні вона підкреслює, що наруга над могилою або іншим місцем поховання проявляється в їхньому оскверненні (руйнуванні, розриванні, знищенні або пошкодженні надмогильних споруд, елементів благоустрою могил, нанесенні цинічних й зневажливих написів тощо), а також наголошує, що наруга може бути вчинена лише шляхом активних дій [5, с. 9].

Останні дві позиції, на нашу думку є більш змістовними і дозволяють вірно кваліфікувати дії винних, що вчинили цей злочин.

Щодо визначення такої ознаки, як викрадення предметів, що знаходяться в місці поховання або на трулі, серед думок науковців не існує значних розбіжностей. Це протиправне таємне або відкрите випучення предметів, що знаходяться в могилі, на трулі або на могилі [3, с. 811].

Враховуючи те, що проблема захисту місць поховання від наруги і розкрадання існують і в інших країнах, а норми вітчизняного законодавства не є досконалими, доцільним вбачається дослідження зарубіжного законодавства у цій сфері.

Проаналізувавши положення кримінальних кодексів Швейцарії, ФРН, Іспанії, Швеції, Франції, Російської Федерації, Білорусі та Молдови, ми можемо виділити спільні риси та відмінності, властиві закріпленням у цих актах складам злочину наруга над могилою.

Слід зазначити, що для кримінальних кодексів цих країн спільною рисою є закріплення поняття "наруга", а також і те, що усі склади даного злочину є формальними.

Викрадення або розкрадання предметів, що знаходяться у могилі, над могилою або на трулі покійного, як ознака об'єктивної сторони складу злочину передбачене кримінальними кодексами Швейцарії, ФРН, Білорусі та Молдови. Законодавство Швеції кримінально караним визнає переміщення без дозволу уряду трупа або праху померлого [6].

Для Швейцарії та ФРН характерним є віднесення до злочинів, що посягають на суспільні цінності у сфері поваги до померлих, дій спрямованих на порушення проведення похоронної процесії чи поховання.

Кваліфіковані склади злочину передбачені кримінальним законодавством Франції, Російської Федерації, Білорусі і Молдови. До них належить вчинення злочину:

- групою осіб (Російська Федерація, Молдова);
- із застосуванням насильства або з загрозою його застосування (Російська Федерація);
- з мотивів расової, національної,

релігійної ненависті або ворожнечі (Франція, Російська Федерація, Молдова);

- щодо скульптурної, архітектурної споруди, яка присвячена боротьбі з фашизмом або жертвами фашизму, або місць поховання учасників боротьби з фашизмом (Російська Федерація);

- стосовно братської могили або могили захисника вітчизни (Білорусь).

Цікавим є той факт, що у Кримінальному кодексі Франції кваліфікованим складом злочину є порушення або осквернення гробниць, могили або пам'яток, споруджених у пам'ять про померлих, якщо вони супроводжувались наругою над труном [7, с. 112].

На нашу думку вітчизняному законодавцю слід звернути увагу на положення кримінальних кодексів Франції, Російської Федерації та Молдови, які закріплюють такі кваліфікуючі ознаки наруги над могилою, як вчинення злочину групою осіб, а також на ґрунті соціальної, національної, расової чи релігійної ворожнечі або ненависті, стосовно братської могили або могили захисника вітчизни.

Повертаючись до українського законодавства, слід зазначити, що 4 березня 2008 року народними депутатами України І. Ф. Шаровим, С. Р. Гриневецьким, Ю. О. Литвином та М. Д. Сиротою до Верховної Ради України був внесений Проект Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за наругу над могилою та іншими місцями поховання" №2160. Створення даного законопроекту, на думку його авторів, обумовлене загостренням соціальних суперечностей, девальвацією духовних цінностей і моральних підвалин суспільства, які спостерігаються останнім часом, що свідчить про нагальну потребу захисту суспільної моралі в сфері шанобливого ставлення до померлих та місць їхнього поховання від злочинних посягань. У Пояснювальній записці до цього проекту вони зазначили: "На відміну від існуючої норми, у

новій редакції запропоновано встановити підвищену кримінальну відповідальність за вчинення наруги над могилою повторно або за попередньою змовою групою осіб, або з застосуванням насильства чи загрози його застосування, або здійснені з політичних, ідеологічних мотивів, з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості, ворожнечі чи ненависті по відношенню до певної соціальної групи, передбачивши ці кваліфікуючі ознаки у частині 2 статті 297 Кримінального кодексу України [8]. Ними пропонується також введення частини 3 статті 297 КК України, яка містить особливо кваліфікований склад злочину - дії, передбачені частинами першою або другою цієї статті, що спричинили тяжкі наслідки.

На нашу думку, пропозиція щодо законодавчого закріплення підвищеної кримінальної відповідальності за вчинення дій, що формують кваліфікований склад злочину є обґрунтованою. Це пояснюється значною суспільною небезпекою і поширеністю таких дій в Україні.

Внесений законопроект "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за наругу над могилою та іншими місцями поховання" підтримує Комітет з питань культури і духовності.

Верховний Суд України також підтримує ідею вдосконалення вказаної статті Кримінального кодексу України, однак зазначає, що цей законопроект потребує доопрацювання з урахуванням наступних зауважень та пропозицій: " 1) у законопроекті не враховано, що певні цінні речі можуть знаходитись не на трупі, а всередині нього (наприклад, золоті монетки), і що наруга може бути вчинена не над прахом, а щодо урни з прахом, а також може мати місце викрадення урни з прахом, а не праху з урни. Не криміналізованими залишаються усі ці дії, вчинені не шляхом викрадення, а шляхом, наприклад, розбою. Крім того, не зрозуміло, як кваліфікувати викрадення самого трупа

(останків); 2) висловлюється пропозиція щодо вжиття слова "погрози" замість слова "загрози"; 3) пропонується у частині другій даної статті додати словосполучення "вчинені з юрисликих або хуліганських мотивів", а також "або вчинені щодо братської могили чи могили невідомого солдата"; 4) враховуючи те, що санкція частини третьої запропонованої редакції статті 297 КК України передбачає покарання у вигляді позбавлення волі строком від п'яти до дванадцяти років, "бажано було б конкретизувати, що мається на увазі під тяжкими наслідками"; 5) недоцільним є ототожнення поняття "тіло померлого" з поняттям "останки" чи "прах", оскільки не всі дії, що вчиняються з тілом померлого, допустимі щодо останків чи праху. Пропонується розділити ці слова комами чи сполучником "або" і не завжди вживати їх разом" [9].

Таким чином, проаналізувавши положення вітчизняного та зарубіжного законодавства у сфері кримінально-правової охорони місць поховання, можна зробити наступні висновки:

1) останнім часом серед вітчизняних вчених поширюється думка щодо необхідності внесення змін до законодавчих актів, що регулюють відносини в сфері охорони місць поховання,

2) на законодавчому рівні здійснюється активна розробка наукових та практичних питань щодо уточнення та конкретизації складу злочину передбаченого статтею 297 КК України, розширення ознак його об'єктивної сторони;

3) доцільним є доопрацювання вищезгаданого законопроекту з урахуванням пропозицій і зауважень, висловлених Верховним Судом України, стосовно: а) визначення предметів, які можуть бути викрадені з місця поховання, б) конкретизації тяжких наслідків; в) включення до частини другої статті 297 КК України словосполучення "вчинені з юрисликих або хуліганських мотивів", а також "або вчинені щодо братської могили чи могили невідомого солдата".

Перелік використаної літератури:

1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. 5-те вид., переробл та доповн. / За ред. МІ. Мельника, МІ. Хавронюка. - К.: Юридична думка, 2008. - 1216 с.
2. Коржанський М. Й. Кваліфікація злочинів: Навчальний посібник. - Видання 3-тє, доповн. та переробл. - К.: Атіка, 2007. - 592 с.
3. Кримінальний кодекс України: Науково-практичний коментар / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, С. Б. Гавриш та ін.; За заг. ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. - Вид. третє, переробл та доповн. - Х.: ТОВ "Одіссей", 2006. - 1184 с.
4. Уголовный кодекс Украины. Научно-практический комментарий / Отв. ред. С. С. Яценко. - 3-е изд., исправл. и дополн. - К.: А.С.К., 2004 - 1096 с.

5. Горб Н. О. Наруга над могилою: кримінально-правовий та кримінологічний аналіз: Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук 12.00.08. - К., 2005. - 16 с.
6. Уголовный кодекс Швеции. - <http://www.sweden4rus.ru/rus/mar.asp>.
7. Горб Н. О. Порівняльний аналіз європейського законодавства у сфері кримінальної відповідальності за наругу над могилою // Держава та регіони. Серія: Право. - 2004. - №2. - С. 111-114.
8. Пояснювальна записка до проекту закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо посилення відповідальності за наругу над могилою та іншими місцями поховання)". - <http://gska2.rada.gov.ua/pls/zweb>.
9. Верховний Суд України: Інформаційний сервер. - <http://www.scourt.gov.ua>.

Мукашев М. Ш.

УДК: 343.94 : 616.5 - 001.1

*доктор медицинских наук, профессор,
заведующий кафедры судебной медицины и права КГМА
Бишкек, Кыргызская Республика*

Турганбаев А. Э.

*аспирант
кафедры судебной медицины и права КГМА
Бишкек, Кыргызская Республика*

МОРФОЛОГИЧЕСКАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА ЛИМФОИДНЫХ УЗЕЛКОВ РЕГИОНАРНЫХ ЛИМФАТИЧЕСКИХ УЗЛОВ ЛЕГКИХ ПРИ ОЖГОВОЙ ТРАВМЕ

**Morphological characteristic of lymphomas nodules in regional lymph nodules of
lungs in the presence of burn trauma**

Ожоговая травма является экзогенным стрессовым фактором, воздействующим на различные системы организма, в том числе на

эндозкологическую систему с ответной реакцией и регионарных лимфатических узлов.